POŠTNINA PLACANA V GOTOVINI

soški tednik

Leto III. Štev. 7

Celoletna naročnina	280 Lir
Polletna „	140 „
Posamezna številka	6 „
Za Jugoslavijo	2 Din

Gorica, sobota 15. febuarja 1947

Ne odrekamo se svobodi!

Tedaj, ko so jugoslovanski narodi enotno in odločno zagrabili za orožje in se junaško uprli fašističnemu okupatorju, niso tega storili iz nagonske želje po obrambi lastnih življenj. Vseljudski upor, ki je vzplamtel širom jugoslovanskih pokrajin, je predstavljal od vsega početka zavestno borbo proti fašizmu in proti vsaki obliki zatiranja. Borba proti fašizmu — proti, do skrajnosti prignanemu imperializmu, proti pohlepu po tujih ozemljih, proti nasilju nad človeškimi pravicami lastnega in tujih narodov je pomenila borbo za mir, za neodvisnost in samoodločbo narodov, za demokratične pravice vsakemu poštenemu človeku. To ni bil program samo jugoslovanskih narodov. Pod istimi parolami, za isti cilj so se borili vsi narodi sveta proti fašistični trozvezi in proti njenim satelitom.

V tej borbi so jugoslovanski narodi doprinesli ogromne žrtve. Množični pojavi največjega junaštva partizanov, talcev, aretirancev so dokaz, da so cilji narodnoosvobodilne borbe prodrli v zavest slehernega jugoslovana, da se je vsakdo zavedal, da s svojim junaštvom ne brani le lastnega življenja, temveč da se bori za splošno človečanske ideale svobode in miru. In za vsakega jugoslovanskega borca proti fašizmu je bilo samoobsebi umevno, da predstavlja zmaga teh načel osvoboditev vseh Jugoslovanov, njihovo združitev v skupni domovini.

Še najbolj živo so se tega zavedali oni Slovenci, katerih suženjstvo pod fašističnim nasiljem ni pričelo z letom 1941, temveč je trajalo že od prve svetovne vojne. Zato ni primorsko ljudstvo pomišljalo niti pred najtežjimi žrtvami.

Toda, ko je bil fašizem premagan, ko je nastopil čas uresničenja idealov miru in svobode, je prišlo na dan, da ni bila borba proti fašizmu za vse države istovetna z borbo za enakopravnost in samoodločbo narodov, temveč, da so bile za nekatere države ti pojmi res samo sredstvo za mobilizacijo lastnih in tujih državljanov v borbi proti njihovemu nevarnemu imperialističnemu tekmecu. To so jugoslovanski narodi, najbolj boleče pa mi, občutili tedaj, ko smo s pariške konference zvedeli, da naše meje niso tam, kjer prebivajo Slovenci, tam, odkoder smo pognali okupatorja, temveč tam, kjer jih bo začrtal nasilni imperializem. Tako so pričeli padati predlogi za razmejitvene črte, od katerih je bila ena bolj krivična od druge. Glasovanje avstralskih in brazilskih delegatov o našem življenju je spremljalo rožljanje z atomskimi bombami, ščuvanje fašistov, nasilja C.P., itd.

Vsi dokazi, ki so jih zastopniki Jugoslovanov kot glasniki jugoslovanskega ljudstva prinašali mirovni konferenci so ostali brez odmeva. V vojni tako prijazni zavezniki so postali brezčutni in sovražni. In ko smo se odločno uprli predlagani krivični meji, so pričeli kovati na račun našega odpora svoje podle načrte — podaljšati stanje premirja, ovirati s tem razvoj in napredek naše države, obdržati del Primorske pod svojo kontrolo in pod nasiljem svoje kreature C.P. ter z vsem tem staviti v nevarnost mir, za katerega so dali življenje milijon jugoslovanov in drugih narodov.

Toda preveč očitni so bili njihovi nameni, da bi jim nasedli.

S podpisom krivične mirovne pogodbe je Jugoslavija k milijonom človeških žrtev in mučenih krajev, doprinesla novo, težko žrtev. Toda mir, ki bo s tem dosežen pomeni neslutene uspehe jugoslovanskega ljudstva na gospodarskem polju, pomeni krepitev jugoslovanske države, pomeni krepitev demokratičnih sil Italije, zmago nad ostanki fašizma in šovinizma, pomeni torej ustvarjanje pogojev za odpravo krivic, ki nam jih nalaga mirovna pogodba, pomeni nadaljevanje borbe za to, da se zemlja, ki je sedaj nasilno odrezana od Jugoslavije in kateri se Jugoslavija ne odpoveduje, vendarle osvobodi in da bo tudi zadnji Slovenec vključen v srečno skupnost jugoslovanskih narodov. Tak mir bo odgovor na nakane imperialistov in vojnih hujskačev.

PODPIS MIROVNIH POGODB V PARIZU

NAŠE LJUDSTVO

in z nami vsi resnični demokrati italijanske narodnosti

bogato na izkušnjah petindvajsetletnega zatiranja bo tudi v novih okolnostih znalo braniti vse velike pridobitve, ki jih je v času osvobodilne borbe s krvjo doseglo

V ponedeljek, dne 10. februarja, so bile v Luksemburški palači podpisane mirovne pogodbe z Italijo, Romunijo, Madžarsko in Finsko. S podpisom teh mirovnih pogodb je prenehalo vojno stanje med temi državami in zavezniki, ki so se borili na strani združenih narodov.

Prva je bila dopoldne podpisana mirovna pogodba z Italijo. Svečanosti podpisovanja pogodb je predsedoval kot zastopnik Sveta zunanjih ministrov francoski minister Bidault, ki je izrazil zadovoljstvo, da se podpišejo mirovne pogodbe na ozemlju Francije. Mirovno pogodbo z Italijo je prvi podpisal zastopnik Belgije, nato pa v imenu Jugoslavije zunanji minister Stanoje Simič.

Deklaracija vlade FLRJ

Po podpisu mirovne pogodbe z Italijo je minister za zunanje zadeve Stanoje Simic podal naslednjo deklaracijo vlade FLRJ

»Vlada FLRJ z obžalovanjem ugotavlja, da pri izdelavi dokončnega besedila mirovne pogodbe z Italijo zahteve in predlogi FLRJ niso bili v zadovoljivi meri upoštevani, čeprav je Svet ministrov za zunanje zadeve štirih velikih sil na svojem zasedanju v New Yorku v osnutku pogodbe, ki je bila sprejeta na pariški konferenci, napravil nekatere pozitivne spremembe.

To se tiče političnih, vojaških in ekonomskih klavzul te mirovne pogodbe, zlasti pa njenih teritorialnih določb, ki jemljejo FLRJ taka jugoslovanska etnična ozemlja, kakor so Kanalska dolina, Beneška Slovenija, področje Gorice, Tržiča, Trsta in severnozapadne Istre. Na ta način je FLRJ prišla v položaj, da mora podpisati mirovno pogodbo z Italijo, ki krši elementarne nacionalne koristi njenih narodov in s katero so težko prizadeta njihova čustva. Vendar, ko je prisiljena, da podpiše to mirovno pogodbo zaradi trdovratnega nerazumevanja nacionalnih pravic in koristi FLRJ po enem delu naših zaveznikov, in ko je hkrati v globokih skrbeh za usodo našega naroda, ki ostaja izven meja Jugoslavije, poudarja vlada FLRJ, da njeni narodi jemljejo nase to težko žrtev samo zato, ker v sedanjem času nikakor ne bi hoteli prevzeti nase odgovornosti, da ne bi dali svojega deleža za upostavitev miru med narodi.

Hkrati izjavlja vlada FLRJ, da se narodi Jugoslavije s podpisom te mirovne pogodbe ne odrekajo tem ozemljem, ki so etnično njihova, ki pa bodo zaradi te pogodbe ostala izven meja FLRJ, in si tudi še vnaprej pridržuje pravico do teh ozemelj ne glede na morebitne etnične spremembe, ki bi nastale v prihodnosti kot posledica tujega gospostva nad njimi«.

Mednarodna reakcija je takorekoč prežala na zadržanje Jugoslavije in na stališče, ki ga bo zavzela. Mirovno pogodbo so podpisale vse države, ki so bile v vojnem stanju, podpisala jo je tudi Jugoslavija. Vsi skriti načrti, vse tajnostne želje mednarodne reakcije so propadle. Resnična miroljubna država, kakor se je Jugoslavija vedno izkazala, ni mogla odkloniti podpisa mirovne pogodbe z Italijo, obenem pa ni mogla demokratična Jugoslavija pristati na krivice, ki jih mirovna pogodba z Italijo prizadeva njenim narodom. Od nacionalnega telesa naše domovine so s pariško pogodbo odtrgana naslednja jugoslovanska etnična ozemlja: Kanalska dolina, Beneška Slovenija, področje Gorice, Tržiča in Trsta ter Severno zapadne Istre.

Nova Jugoslavija ne more pozabiti svojih sinov, ki jih mirovna pogodba žrtvuje dosedanjemu tlačitelju, niti ne more pristati na odtujitev zemlje, ki je stoletja bila naša.

Vsi oni, ki jim je resnični mir podlaga blagostanja in sreče človeštva, bodo razumeli in upoštevali to novo težko žrtev za mir, ki so jo svobodoljubni narodi mlade Jugslavije prevzeli nase. Demokratična Jugoslavija — zavedajoč se odgovornosti, ki jo je prevzela za ohranitev miru ter demokracije v tem delu Evrope — ni mogla ravnati drugače. Tako je preprečila, da bi se dogodki razvijali tako, kakor bi hoteli sedanji izzivači mednarodnih napetosti in sporov.

Čeravno nas je težko prizadela ta krivična odločitev, da nam krvavi srce, ko se spominjamo na borbo za naše pravične meje, vendar smo trdno prepričani, da pride dan, ko se bo ta krivica popravila in da se bo poleg vseh ostalih predelov odtrgane domovine tudi naše ožje goriško ozemlje združilo v skupni domovini Jugoslaviji.

Ravnokar podpisana pogodba ni iznenadila Goričanov, čeravno je marsikdo že računal, da bo v zadnjem trenutku prišlo lahko do kakšne senzacionalne rešitve v naš prid. Toda tisti, ki poznajo imperialistične reakcionarne spletke, so ostali na realnih tleh. Trezno misleči Goričani — in teh je pretežna večina — so sprejeli podpis mirovne pogodbe in deklaracijo FLRJ z velikim zaupanjem.

Vsem je predobro znano, da se gospodarske razmere ne morejo uravnovesiti, dokler biva v naši sredi tretja sila. Uverjeni so tudi, da bi se politični in gospodarski položaj še poslabšal, če bi Jugoslavija odklonila podpis pogodbe, kajti to bi šlo le v račun reakcije.

Na nas samih je sedaj, da utrdimo naše demokratične pozicije, da vstavimo vse naše sile in moči, da bo med obema narodoma zavladalo pošteno in iskreno sožitje na osnovi enakopravnosti in spoštovanja pridobitev antifašistične borbe, za red in mir na tem ozemlju.

Naše ljudstvo — in z nami vsi resnični demokrati italijanske narodnosti — bogato na izkušnjah petindvajsetletnega zatiranja bo tudi v novih okolnostih znalo braniti vse velike pridobitve, ki jih je v času osvobodilne borbe s krvjo doseglo.

Krivična razmejitev je postavila mesto Gorico v nič kaj zavidljiv položaj; lahko rečemo, da je ta »rešitev« zapisala Gorico v počasno hiranje, ki bo končalo z gospodarskim propadom mesta. Trezno misleči goriški meščani in v prvi vrsti trgovci se tega dobro zavedajo in se že sedaj zaskrbljeno sprašujejo, kaj bo za nekaj let.

Po taki absurdni razmejitvi bo na Goriškem nujno moralo priti do novega gospodarskega, kulturnega in političnega središča. Nastala bo »nova Gorica« tik za staro Gorico in ta bo še večja in lepša ter bo v ponos še poznejšim rodovom. Niti od daleč ne dvomimo, da bo naše ljudstvo s pomočjo demokratične Jugoslavije premostilo vse težave in da bo ustvarilo vse pogoje za boljše in srečnejše življenje.

Novi goriški okraj

Na zasedanju, ki se je vršilo dne 12. t. m. v Ajdovščini, so se zbrali odposlanci grgarskega in vipavskega okraja ter zastopniki goriškega okrožja. Novi goriški okraj, ki bo največji v Jugoslaviji, je danes že gotovo dejstvo. Odposlanci so bili enotni v tem, da je treba zgraditi novo mesto, ki bo odgovarjalo vsem potrebam goriškega ljudstva. Iz podanih referatov je bila razvidna odločna volja goriškega prebivalstva, ki hoče tudi v bodoče dati ves svoj doprinos za boljše življenje v novi domovini.

Ljudski zastopniki so ostro žigosali krivično razmejitev, ki nam je bila vsiljena in ki je zarezala globoko rano v naše narodno telo. Bližnja bodočnost bo pokazala, da je bila ta nemogoča francoska črta res pravi zločin nad požrtvovalnim in miroljubnim goriškim ljudstvom.

Novi ljudski odbor goriškega okraja bo našel popolno razumevanje in zaslombo pri našem ljudstvu. Uverjeno je, da bo novo ustanovljeni odbor dokazal s svojim delom, da je vreden vsega zaupanja in da je sedaj od njegovega dela odvisen napredek in blagostanje.

Predno se je skupščina razšla so bila odposlana pozdravna pisma maršalu Titu in predsedstvu Ljudske republike Slovenije.

POLITIČNI PREGLED

Volitve v Vrhovne sovjete zveznih in avtonomnih republik Sovjetske zveze

Tass poroča iz Moskve, da so bile ta teden volitve v Sovjetski zvezi. Blok komunistov in nepartijcev je izvojeval še eno sijajno zmago. Volivni program je bil skupen vsem narodom Sovjetske zveze delavcem in kmetom, znanstvenikom in vojakom. Ta program je Stalinova politika obnove in razvoja narodnega gospodarstva, politika nadaljnje krepitve vojaške in gospodarske moči Sovjetske zveze, politika dviga kulturne ravni in izboljšanja življenskega položaja sovjetskega ljudstva.

Državljani Sovjetske zveze so drugikrat po končani vojni odšli na volitve.

Po dokončnih rezultatih je sodelovalo pri volitvah v Vrhovni sovjet ruske zvezne republike nad 99% volivcev, kajti za blok komunistov in brezstranke je glasovalo 99,29%.

—:—

Novi triumf sovjetske demokracije je prispevek k okrepitvi močnih demokratičnih dežel na svetu.

Ameriški senator Pepper proti ustanovitvi zapadnega bloka

Demokratski senator Pepper je te dni govoril v senatu, v Walhingtonu. Izreeno je nastopil proti pomembnemu republikanskemu predstavniku Dullesu (Dalsu), ki je govoril s pristankom tako predsednika, senatnega odbora za zunanje zadeve Amerike, kakor tudi voditeljev republikanske stranke (Vandenberg, Dewes).

Tuje države — tako je rekel Pepper — zlasti države Vzhodne Evrope, Balkan, tudi Francija, Belgija, Poljska, Združeno kraljestvo in Skandinavske države so vznemirjene zaradi Dullesovega predloga o obnovitvi nemške industrije in vojaške moči.

Zato je Pepper dostavil, da je prepričan, da se večina Amerikanov strinja s Stalinovimi besedami, da Nemčija in Japonska ne smeta imeti več možnosti za vodstvo vojne proti svetu.

—:—

Pepper je končal svoj govor s pozivom republikanski stranki, naj spremeni svoje izjave in delovanje in se vrne na pot, ki odgovarja starim demokratičnim in protiimperialističnim tradicijam Zedinjenih držav Amerike, na pot k sodelovanja z resnično demokratičnimi silami narodov za dosego miur in blagostanja, ne pa vojne in revščine človeštva.

Arabci odklanjajo zamisel vzhodnega bloka

Pred vojno je Turčija hotela postati voditeljica balkanskega bloka. Po zmagi, ki je rešila balkanske dežele imperialističnega jarma, pa skuša Turčija ustvariti vzhodni blok, ki ima namen braniti interese Velike Britanije in Zedinjenih držav Amerike. Očividno bi bil opora angleškemu imperializmu na Srednjem vzhodu.

Povodom te turške zamisli dostavlja arabski časnik v Bagdadu »Saut - As - Siasa«, da je čisto mogoče, da bi bil vzhodni blok v prid vodilnim razredom Turčije, toda arabskim deželam in narodom Srednjega vzhoda, ki želijo mir in osvoboditev od imperializma, ne bi nič koristil. Arabski narodi stremijo za prijateljstvom s svojimi sosedi in so proti vsem blokom, ki ščitijo imperialistične interese.

Komunistična stranka Francije o pogajanjih za sklenitev zavezniške pogodbe med Francijo in Anglijo

Politični urad Kompartije Francije je objavil naslednje poročilo o francosko - angleških odnošajih:

»Politični biro je slišal poročilo o mednarodnem položaju in o razgovorih za pripravo francosko - britanske zavezniške pogodbe. Pripravljen za sklenitev takega sporazuma, smatra politični biro, da se morajo urediti nasprotstva med Francijo in Anglijo, zlasti glede nemškega problema.

Sklenitev zavezniške pogodbe med Francijo in Anglijo pred rešitvijo teh vprašanj in predno bi dobili jamstvo za povečanje pošiljk premoga iz Porurja, za najstrožjo medzavezniško kontrolo porurske kotline in za varnost naših mej, bi imela za rezultat, da bi bila Francija oropana pomembnih možnosti pri bodočih razgovorih za rešitev nemškega problema.

Iz Vietnama (Daljni vzhod)

Po zadnjih vesteh je vietnamska vlada predlagala francoski vladi po šefu svoje stalne delegacije v Parizu, naj bi se začela pogajanja za prenehanje sovražnosti in za rešitev spora na podlagi francosko - vietnamske pogodbe z dne 18. marca 1946. A obenem je vietnamska vlada dala na znanje, da je vietnamsko ljudstvo, pripravljeno braniti svoje najsvetejše pravice: politično neodvisnost in teritorialno enotnost.

Pravičnost in demokratični mir sta nedeljiva — tako naglaša vietnamska vlada in izraža upanje, da bo z novo Francijo na podlagi že sklenjene pogodbe na miren način dosežena rešitev francosko-vietnamskega spora.

—:—

Po poslednjih vesteh pa se v Vietnamu (Daljni vzhod) nadaljujejo boji med vietnamskimi in francoskimi četami.

V ZNAMENJU PRVOMAJSKEGA TERMOVANJA

Novo »prvomajsko« tekmovanje je zajelo tudi Gorico in njene okoliške vasi in uspehi prvih dni nam kažejo, da so povsod pravilno razumeli pomen in duh, ki ga je treba vnesti v to tromesečno tekmovanje na Goriškem.

Prebivalstvo Solkana je v duhu tekmovalnega gesla »obdelati in posejati vso zemljo« že nabavilo traktor in plug, ki bosta služila širši kmečki skupnosti. Da so prišli do tega, so si najeli denarno posojilo, kar je vsekakor dobra zamisel in so nanjo vsi pristali.

V Bukovici so si tudi popolnoma pravilno porazdelili razna dela. Več mizarjev je delalo za Mladinski dom, ki ni še docela opremljen. Nad 50 prostovoljcev pa je pripravljalo drva najpotrebnejšim družinam. Izsekana in razcepljena drva se lahko štejejo na 25 kubičnih metrov. Istega dne je imel domači pevski zbor izredno vajo za nastop.

V Podsabotinu so bivši partizani opravili razna dela revni družini Tereze Drufovka.

V Ajševici so v znamenju tekmovanja pričeli z večernim tečajem, kjer se zlasti mladina izpopolnjuje v slovenščini in drugih znanostih. Mladina je imela tudi prve dramske vaje. — Krajevni NOO se je sestal in po svoji uvidevnosti odredil, katerim družinam, naj bi se v prvi vrsti pomagalo. Tako je bila prvega dne tekmovanja deležna ljudske pomoči neka družina v Starigori, kateri so pripeljali na dom štiri vozove drvi. Isti družini so napeljali gnoj na njive. Mladinke pa so šivale in prale za tovariše.

V Vrtojbi je tekmovalna komisija predlagala in obrazložila načrt tekmovanja na množičnem sestanku že 31. p. m. Ob tej priliki je neki tovariš govoril o potrebi, da se poživi splošno gospodarsko stanje in da se nabavlja blago. Dva dni za tem, v nedeljo zjutraj, se je že vila skozi vas povorka prostovoljcev z domačo godbo na čelu in prehodno udarniško zastavo, ki si jo je Vrtojba zaslužila v prejšnjem dvomesečnem tekmovanju za svoje najboljše uspehe v okraju. Prostovoljci so ta dan očistili ruševine iz obeh požganih šolskih poslopij. Ni jih prestrašil velik mraz, pod katerim je material kar zmrzoval in se ga je le s težavo odkopavalo in odstranjevalo. Tudi v takšnem mrzlem vremenu je vladalo med požrtvovalnimi tovariši in tovarišicami, ki jih je bilo nad 70, najboljše delovno razpoloženje in čudovit polet. Saj so odstranili nič manj kot 50 kub. metrov materiala. Čistili so ga tudi iz spodnjih kleti, za kar je bilo potrebno dvakratno odmetavanje.

Po Soški dolini

Mladinska tajništva skupno s prosvetnimi društvi so po vseh vaseh Kobariškega že postavila svoje načrte za kulturno tekmovanje, ki je napovedano za vso Goriško od 1. januarja do 30. marca.

Načrti so se že pričeli zadovoljivo izvajati. Tako smo na Kobariškem otvorili 11 večernih tečajev za slovenščino, katero obiskuje 300 mladincev in mladink. V teh tečajih so organizirali tudi čitalne krožke, kjer imajo po končanem pouku skupno čitanje vzgojnih knjig. Ta mladina si je tudi napovedala med seboj tekmovanje, kdo bo najbolje in največ knjig preučil v roku teh treh mesecev.

Postavili smo si tudi knjižnice, ki jih imamo do sedaj 17 s preko 2000 knjigami, katerih število pa dnevno narašča. V okviru tromesečnega kulturnega načrta se je pretekli teden vršil v Kobaridu enodnevni tečaj za usposobitev knjižničarjev, da se uvede enoobrazno vodstvo knjižnic.

Na Livku in Sužidu bodo ustanovili šahovski klub in s tem postavili prve temelje za širjenje te koristne in zabavne igre med mladino.

Tudi igralske skupine in pevski zbori so se pričeli vaditi za nastope v tem tekmovanju. Težave pa imajo pri tem, ker nimajo primernih iger z manjšim številom oseb, kajti vaški odri so tako skromni, da z igrami s številnim osebjem ni mogoče nastopati.

Vse vasi imajo postavljene tudi svoje stenčase, vendar pa niso ti v svoji vlogi še popolni. Najboljši, lahko priznamo, da so pionirski, ki so vedno prenapolnjeni z raznimi dopisi in risbami, v katerih je odraz otroškega življenja in razvoja.

Povsod se vidi hrepenenje po slovenski pisani besedi. To potrjuje izredno zanimanje za knjige in časopisje. Le redka je družina na Kobariškem, da ji ne izhaja naš dnevni časopis in poleg tega še tedenski.

Spričo vsega tega se od kobariškega ljudstva lahko pričakuje, da bo v tem tekmovanju napravilo lep korak v kulturno prosvetnem razvoju in tako spoznalo bogastvo slovenske kulture.

V okviru tromesečnega tekmovanja se je vršil v Kobaridu fizkulturni tečaj. Tečaja so se udeležili mladinci, ki so se obvezali, da bodo po končanem tečaju učili mladino po vaseh telovadbo in jo tako dobro izučili za prvomajski fizkulturni nastop.

Radi izredno slabega vremena in snežnih metežev so bile poti neprehodne in se zato tečaja niso mogli udeležiti mladinci in mladinke iz oddaljenih gorskih vasi, zato se je tečaja udeležilo samo 10 tečajnikov. Zato se bodo morali ti tečajniki tembolj potruditi, da bo zajel fizkulturni razvoj res vso mladino na Kobariškem.

Delavci tovarne Anhovo so si zadali v načrt tromesečnega tekmovanja, da bodo zbrali vsoto 450.000 lir, s katero si bodo nabavili kinoaparat.

Idrijske vasi se pripravljajo na elektrifikacijo. Zato hitijo s popisom potrebnega materiala.

Ročinj pa ima v načrtu, da si postavi prosvetni dom. Obenem misli na gospodarstvo in na popravljanje poti.

Komenski okraj

Večina vasi komenskega okraja je otvorila tromesečno tekmovanje s prostovoljnim delom. Delali so pri raznih delih v korist skupnosti. Tako so na primer v Gorjanskem, Velikemdolu, Vojščici in Kobjeglavi očistili gozd borovega prelca, v Komnu pa so pripravili 5000 kg drvi, katere so prodali in izkupiček dali na razpolago krajevnemu odboru za graditev spomenika padlim borcem. V več vaseh so se ob otvoritvi prvomajskega tekmovanja vršila tudi masovna zborovanja.

Po našem mnenju je moč države v zavednosti množic. Država je močna takrat, kadar množice vse vedo, kadar morejo vse presojati in kadar se vsega lotevajo zavestno.

LENIN

Neznosne razmere v Beneški Sloveniji

Na ozemlju onkraj francoske črte — v Beneški Sloveniji, ki bi po sklepih štirih zunanjih ministrov ponovno pripadala italijanskemu nenasitnemu imperializmu, izkoriščevalcu malih narodov, se opaža že sedaj, dasi pogodba še ni podpisana, vedno bolj naraščajoči pritisk in nasilje nad tamkajšnjimi poštenimi Beneškimi Slovenci in protifašisti, ki so v domovinski vojni doprinesli velik delež, da se otresejo stoletnega jarma narodnostnega, gospodarskega in socialnega zatiranja, zato da se uresniči njihov sen s priključitvijo k naši skupni domovini Jugoslaviji.

Sedaj so to spoznali celo tisti, ki so v svoji zaslepljenosti šli po prvem maju leta 1945 med ozopovske šovinistične bande, ki jih je podpiral domači in tuji kapitalizem, da bi sejali sovraštvo in razdor med tamkajšnjim ljudstvom. Tako je Giuseppe Borgese iz Merse pisal iz tujine nekemu bivšemu borcu v slovenskih partizanskih edinicah pismo, da naj mu oprosti, da ga je napadel z besedami in mu grozil pred odhodom, da je sedaj v mrzli tujini spoznal vso zmoto, in želi, da bi ponovno postala prijatelja, da se bosta kot antifašista skupno borila za pravice delavstva.

Mnogi drugi, ki so zaradi splošne gospodarske krize in brezposelnosti v zadnjem četrtletju preteklega leta zapustili svojo domačijo in šli v Francijo in Belgijo — često brez potnih dovolilnic — kar preko piemontskih hribov, se sedaj dnevno vračajo v svoje rojstne kraje z bridkimi izkušnjami.

Fizkultura

Smučarski izlet na Livku

Zaradi izrednih padavin snega in dežja v preteklem tednu so izostale okrožne smučarske tekme v alpski kombinaciji na Livku, ki so se imele vršiti dne 9. t. m. Vršile se bodo z istim sporedom v teku in veleslalomu prihodnjo nedeljo dne 16. februarja za vse člane in mladince goriškega okrožja, ki spadajo v okvir DTV.

Izven konkorence lahko tekmujejo tudi druga planinska in smučarska društva.

Vendar je bilo ta dan na Livku precej živahno. Prišlo je kakih štirideset smučarjev goriškega planinskega društva, med katerimi je bilo tudi nekaj članov planinskega društva Slovenije, ki so obiskali ta naš ožji kotiček domovine na zapadni meji.

Že pri Golobih se smučarju odpre krasen pogled na Livško ravnico, (nekoč jezerino) v kateri leži kot v krilu med dvema gorama Kukom in Matajurjem prijazna vasica Livek, znani smučarski center. A ljubitelji belih snežnih poljan in strmih pobočij gora niso mogli pokazati svoje smučarske spretnosti v teku in veleslalomu zaradi snežne brozge in drugih vremenskih neprilik. Poleg tega je obstojala nevarnost, snežnih plazov. Zato so se smučarji vadili v slalomu na položnejših okoliških gričih. Vse to in smuk v dolino bo našim neustrašnim smučarjem izvrstno služilo na prihodnjih tekmah, saj so morali progo na nekaterih krajih naravnost preveslati skozi vodo in snežno brozgo.

Da pa damo še večji razmah smučarskemu razvoju na Livku, ki bo v bližnji bodočnosti v FLRJ postal važen smučarski in obmejni center, moramo že danes misliti na gradnjo nove položnejše ceste iz Soške doline, ker je namreč dosedanja cesta neprevozna za avtobuse in večje kamione zaradi preozkih ovinkov in strmih klancev, ki imajo na nekaterih krajih celo 30% vspona.

Krona smučarskega izleta je bila proslava obletnice smrti našega največjega pesnika Franceta Prešerna, ki jo je priredilo prosvetno društvo »Planinka« na Livku. Spored je obsegal recitacije pesnikovih del in priložnostni nagovor, nakar se je proslava zaključila s himno »Hej Slovani«.

Smučarske tekme na Livku

V nedeljo 16. t. m. se bo vršilo na Livku pri Kobaridu smučarsko tekmovanje za goriško okrožno prvenstvo.

Tekme bodo v teku na 12 km in veleslalomu.

Kdor bo dosegel najboljši čas v obeh tekmah bo zmagovalec.

Občni zbor dramskega društva v Gorici

V petek 7. t. m. se je vršil »Pri zvezdi« drugi občni zbor goriškega dramskega društva.

Po pozdravnem nagovoru predsednika društva se je razvil dnevni red. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora je bilo soglasno sprejeto in potrjeno. Sledilo je tajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno delovanje društva v predfašistični in fašistični dobi. Društvo je dalo v tem času skoro petdeset predstav. Ko je bilo dramsko društvo v najlepšem razmahu, je bilo ukinjeno po tukajšnjih fašističnih oblasteh. Takoj po osvoboditvi je društvo nanovo zaživelo. Kljub vsem oviram, ki jih je stavila ZVU novo oživljenemu društvu ter tehničnim in drugim zaprekam, je mlado društvo šlo takoj na delo. Gostoljublja so bili deležni v Ljudskem domu, kjer so prirejali tudi dramske prireditve. V dobrem letu časa so podali Cankarjevega Jakob Rudo, Molierjevega Namišljenega bolnika in Linhartovega Matička se ženi. Pripravlja se Cankarjev Kralj na Betajnovi. Kljub temu, da ni imelo društvo — posebno za vaje — vedno dvorane na razpolago, so vendar odbor in igralci napravili vse, da so lahko uspešno nastopili pred občinstvom. Ko je zavezniška vojaška oblast pognala na cesto vse naše organizacije in ustanove, je tudi dramsko društvo ostalo brez dvorane — na cesti.

Sledilo je blagajniško in nadzorstveno poročilo, nakar se je začela diskusija.

Več zastopnikov mladine se je oglasilo k besedi ter izneslo kritiko, da se je premalo upoštoval mladinski kader, ki je kazal vso dobro voljo, da se uveljavi. Na to pripombo je odgovoril tov. predsednik in tov. dr. Bregant, da je odbor, odnosno režiser vedno upoštoval želje naraščaja, a da so se pokazali pri tem gotovi nedostatki, ki jih ni mogoče kar čez noč premostiti. Kljub več ali manj utemeljenim ugovorom pa vztraja mladina na tem, da se jo uvede v dramsko udejstvovanje, ker samo tako bo dramsko

življenje v mestu zadobilo tisti razmah, ki si ga želi.

Zastopnica mladine predlaga naj se uvedejo recitacijski večeri, kar je bilo soglasno sprejeto. Nujno je potrebno, da bo dobilo društvo tudi dobrega režiserja. Po živahni debati v katero so posegli še tov. Štrukelj, Rutarjeva in durgi je bila dana nadzorstvenemu odboru razrešnica.

Društvena pravila so se v toliko spremenila, da so namesto petih članov sprejeli v nadzorstveni odbor tri člane. Ukine se razsodišče in Prosvetna zveza se pozove, da sprejme to funkcijo. Manjše zadeve bo pa sproti reševal nadzorstveni odbor.

Nadaljna točka so volitve. Volilnemu odboru predseduje sedaj tov. Štrukelj. Z dvigom rok so bili skoro enoglasno izvoljeni sledeči tovariši: Pavlin Milan, predsednik, Veri Leban, tajnik, Dr. Birsa Karol, Bratuž Damjana, Černigoj Stanko, Škrk Zoro, Vogrič Emil, Makuc Dorica, Leban Pepi in Černigoj Pavla, člani.

V nadzorstveni svet so bili voljeni: Komjanc Lojze, Dr. Lambert Mermolja in Štrukelj Josip.

Novi predsednik se zahvali za zaupanje ter se obrača do vseh da podpro novo izvoljeni odbor, da bo dramsko društvo uspešno delovalo.

Glas iz mesta in z dežele

Gorica

Prešernova proslava

Preteklo soboto je »Pri zvezdi« goriško občinstvo proslavilo našega pesnika - velikana in se v skromni toda prisrčni obliki oddolžilo njegovemu spominu.

Med globoko zasnovan življenjepis, ki je pokazal Prešerna kot pesnika velikih človečanskih idej in borca za svobodo, so bile vnešene dobro podane deklamacije in recitacije. Posebno odobravanje so žele pesmi, ki jih je zapel tov. Raztresen, katerega je spremljala na klavirju tov. Damjana Bratuževa.

Renče

Živahno kulturno udejstvovanje

Preteklo soboto se je vršila v dvorani prosvetnega društva »Zvezda« Prešernova proslava. Na sporedu je bil kratek življenjepis našega največjega pesnika, njegove pesmi ter deklamacije. Po proslavi je predvajal potujoči kino goriškega okrožja kinopredstavo »Štiri srca«.

V nedeljo, 9. t. m. so podali naši pionirji — v znamenju tromesečnega tekmovanja — lepo uspelo kulturno prireditev. Program je bil srečno izbran, tako da so naši malčki lahko v polni meri pokazali svoje zmožnosti. Pionirke in pionirji so izvajali v prisrčni obliki otroško rajanje. Na zahtevo občinstva so ga morali ponoviti. Ugajale so tudi ostale točke programa kakor igra »Škrat«, deklamacije in pesmi.

Po končani pionirski prireditvi je imelo domače prosvetno društvo »Zvezda« svoj občni zbor, na katerem je .društveni odbor podal letno poročilo. Ob tej priliki je stari odbor podal ostavko, nakar je prišlo do volitev novega odbora. Nadaljno društveno delovanje je bilo v glavnem zaupano staremu odboru, h katerremu je bilo dodeljenih tudi nekaj novih članov. Pričakujemo, da bo novi odbor še bolj poglobil svoje delo in da bo prosvetno udejstvovanje v naši vasi čimbolj napredovalo.

Rihemberk

Žalostna obletnica

Danes, 15. t. m., ob priliki žalotne obletnice uničenja Rihemberka po okupatorju, bomo priredili dramo »Katjuša«. Razen domačega pevskega zbora bodo sodelovali tudi pevski zbori iz Brij in Preserij.

To bo obudilo spomin na one tragične dneve, ki smo jih Rihemberčani in ostalo kraško ljudstvo prestali za svojo svobodo.

Vsi domačini in okoličani so vabljeni, da se v velikem številu udeleže te prireditve.

Sveto

Prešernova proslava

Tudi pri nas smo hoteli praznovati našega velikega pesnika. V povorki je mladina in starejši ljudje krenila v Ivanjigrad, kjer se je vršila proslava, ki je potekla v najlepšem redu.

Kanal

Slava Prešernu!

Po vseh naših vaseh se je prebivalstvo oddolžilo spominu našega velikega pesnika. Posebno dobro so bile pripravljene proslave v Kanalu, Desklah in Ročinju.

V našem trgu se je vršila proslava preteklo nedeljo. Po dobro podanem življenjepisu je zapel domači pevski zbor nekaj pesnikovih pesmi, med temi ponarodelo »Luna sije«. Tov. Vladko Nanut je podal z občutkom deklamacijo, ki je bila nagrajena z burnim aplavzom. Z isto dovršenostjo je nastopila učiteljica Berlot Jožica iz Morskega s prekrasnim »Krstom pri Savici«. Ob koncu proslave je mešani zbor zapel še več drugih pesmi. Himna »Hej Slovani«, ki jo je vse občinstvo zapelo, je zaključila bogat spored.

Prosvetna društva iz Deskel in Ročinja so priredila dobro uspele proslave, ki so bile posvečene Prešernovemu spominu. Ljudstvo je pazno sledilo posameznim točkam ter pohvalno odobravalo prednašalce pesmi in recitacij.

Kobarid

Volitve RK in darilo naših žen

V nedeljo, dne 2. t. m., so se vršile pri nas volitve v krajevni odbor Rdečega križa za Kobarid.

Ob tej priliki so žene darovale 8000 lir za politične pripornike iz fonda krajevnega odbora ASIŽZ.

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi...

Prav tako se je začelo... Sicer pa povemo našim čitateljem, da smo imeli že pred leti v naši sredi mogočne gospode, kakor bivšega fašističnega podeštata, škvadrista, kavalirja Conti Quarta, bivšega fašistične tajnika dr Marangona in druge, ki so si zgradili krasne vile na račun žuljev delovnega kobariškega ljudstva. Po prvi svetovni vojni so se prikradli v naš trg razcapani, v copatah, ter s culicami v rokah. Pod fašističnim režimom so hitro napredovali, dobili mastne službe in častne naslove. Kmalu so postavili podjetje »Ditta Conti e Rossi« in pod okriljem liktorskega snopa so cvetele kupčije.

Septembra 1943 so jo odkurili v notranjost Italije, od koder so prišli pred petindvajsetimi leti in od tedaj jih nismo več videli. Pred dobrimi štirinajstimi dnevi so se ustavili pred temi bogatimi palačami težki kamioni z italijanskimi delavci, ki so pričeli odvažati premičnine. Toda tega ni bilo še dovolj. Začeli so trgati podove in tramove, rušiti stene in nakladati opeko in ves ostali material na kamione, ki so nato oddrdrali proti zapadu — v Italijo. Kavalir Conti je odpeljal celo ograjo vile, ograjo, ki jo je pred 20 leti fašistična drhal zrušila skupno s spomenikom kobariškega pesnika Andreja Volariča.

Za vse to naj zvedo gospodje okrog »Voce libera«, ki se toliko zanimajo za »esule« iz gornje Soške doline. Ti pritepenci so celega četrtstoletja zatirali in izmozgavali naše ljudstvo. Sedaj bežijo in rušijo, ker se zavedajo, da to ni njih rodna zemlja, ker se bojijo pravične ljudske sodbe.

Mimogrede naj še to omenimo. Po naklonjenosti ZVU so dobili očiščeno cesto proti Čedadu, medtem ko je cesta proti Gorici zaradi pomanjkljivega čiščenja ostala par dni celo prekinjena.

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi...

Odšle so za vedno pijavke našega delovnega ljudstva. Mogoče bodo zopet kedaj s culico v rokah in copatah hoteli »osrečiti« v kakšnem drugem kraju druge ljudi.

Staro selo

Vzgledni zadrugarji

Ko je mlekarska zadruga v naši vasi delila svojim članom deleže, so se ti odpovedali istim in jih namenili v korist dečjega doma v Kojskem. Ta posnemanja vredna akcija je dala 4470 lir.

Bovec

Večernih tečajev ne dovolijo

Mladina iz Plužne na Bovškem je zaprosila ZVU v Bovcu, da ji dovoli eno sobo v šoli za večerne tečaje. Z veseljem so se pripravljali na otvoritev tečaja. Pa glej spaka! Gospod guverner je zahtevo odklonil, ker se najbrže boji, da bi na tečajih učili politiko. Mladini ne preostane drugega, kakor da počaka boljših dni, ko bodo brez guvernerjevega dovoljenja otvorili večerni tečaj. Svoboda, ki nam jo prinese Jugoslavija, je že blizu.

POROKA

Žene goriške ASIZZ želijo obilo sreče novoporočencema tovarišici Podgornik Pavlini, članici okrožnega odbora ASIŽZ in tovarišu Plahuta Ivanu. (Poroka je bila na Vogrskem).

Gospodarstvo na kmetih

Sladkokisla vina

Sv. Valentin - prvi pomladin je bil že oznanjen. Zima gre h koncu in tako bi morala izginiti iz kleti tudi vsa sladkokisla vina, to so tista vina, ki niso dobro prevrela in so za to ohranila še svojo sladkost in so istočasno tudi kisla.

Ne pomaga nobeno sredstvo, da bi iz takih vin bilo mogoče pričarati dobro in trpežno vino. Čim bo toplota pritisnila, bo začelo vino zopet vreti, a sladkor se ne bo spreminjal samo v alkohol, temveč istočasno tudi v kis. Nevarnost je, da se še posoda pokvari.

Trenotno je v kleteh malo takega vina, ker so se ga kmetovalci večinoma že rešili. Kdor pa ga še ima, naj gleda, da se ga čimprej iznebi. Ali naj ga proda, ali popije ali pa sežge v žganje. Vsaj ob Veliki noči naj ne bo v kleteh sladkokislih vin.

Boj mahu in lišajem na sadnem drevju

Grda so sadna drevesa, ki imajo na deblih mah in lišaje. Poleg tega se taka debla ne morejo razvijati, vrhu tega pa se med mahovjem in lišaji skrivajo različni sadni škodljivci. Zato je treba mah in lišaje ostrgati z debla ter vse nastrgano vreči v ogenj. Na noben' način ne smemo nastrganega mahu in lišaja vreči na gnoj, ker bi potem škodljivci z istim zopet prišli na njive ali v sadovnjak.

Ni pa dovolj, da drevo samo ostrgamo, potrebno ga je tudi razkužiti, za kar je najcenejše sredstvo železna galica z apnom. To raztopino napravimo tako-le:

Na 100 litrov vode vzamemo 5 kg železne galice in 10 kg gašenega apna. Najprej raztopimo v leseni posodi in v 22 litrih vode železno galico, v ostalih 80 litrih vode pa apno. Nato zlivamo raztopino apna v železno galico in neprestano mešamo. Mešanico nanesemo na deblo in veje s čopičem, če le mogoče v solnčnih dneh. Deblo in veje dobijo rjavkasto barvo, razkužitev je popolna in rastlina bolj živo raste, ker železo je enako kot baker pospeševatelj rastlinskega življenja.

Kokoši crkavajo...

Marsikje se to zgodi. Celo gnezdo kokoši je bilo še pred par dnevi popolnoma zdravo, potem pa so kokoši začele hirati, žalostno povešati glavice, vsakotoliko časa iztegovati vrat in kmalu katera obleži. Marsikje so tako poginile vse kokoši pri hiši in v okolici.

Vsak tak slučaj je treba naznaniti okrajnemu živinozdravniku in se potem držati njegovih navodil.

Seveda crknjenih živali nihče ne nadomesti, škoda je tu in to nemajhna. Ali je ni mogoče preprečiti?

Pač, je mogoče preprečiti! Predvsem moramo skrbeti za snago v kokošnjaku in na to, da kokoši dobijo zdravo hrano, predvsem zdravo pitno vodo.

Izkušnja pa uči, da niso kokoši obolele v gospodinjstvih, kjer jim mešajo med krmo ali pa med pitno vodo nekoliko železne galice (ne modre galice!). Na 10 kokoši zadostuje pol čajne žličke železne galice dnevno.

Železna galica je močno razkuževalno sredstvo tako za prebavila, kakor tudi za kokošnjake, za bivališče perutnine, pa tudi za hleve. Za razkužitev hlevov uporabljamo 10% raztopino železne galice v navadni vodi (v 10 litrih vode raztopimo 1 kg železne galice). S to raztopino temeljito obrizgamo ves prostor. Na eni strani zamori železna galica mnogokatere okuževalne kali, na drugi strani pa se združi z amonijakom v nedišeče snovi, ki koristijo poljedelstvu kot gnojilo.

Obrtno strojarstvo
Gorica, trg N. Tommaseo, 7 (Placuta)
STROJI
telečje, kozje in ovčje kože
vseh vrst za posamezne naročnike.
BARVA
nadplate in torbice v vseh barvah.
IZDELUJE
vse usnjene predmete.
Obiščite nas!

Saša Vuga

Srečanje

Tih, mrzel zimski večer je razprostiral svoje temne tenčice nad vasjo, ki je zleknjena slonela na skalah, pod katerimi je tekla in žuborela Soča in se pomenkovala s tiho Idrijco, ki je polzela in rila v pesek in odnašala dračje ob vodi. Na Kosovdu je od časa do časa zabevskal z ostrim glasom lačni srnjak, čigar laež je odmeval po Lazih proti Klobu in še dalje, ter se spajal s tužnim moledovanjem dihurja, ki je prihajalo s čokate Sinice. Lačni zajček je na zasneženem polju nad Repelcem brskal po snegu in odkopaval zamrzle ostanke zelja in repe, ki jih je skrbno kmetičevo oko ob jesenskem delu prezrlo ter se veselo prekopicaval. Kar dolgouhec obstane, dvigne smrček in napne ušesa. Nato pa se mahoma potuhne pod široko zeljnato glavo in prihuljeno prisluhne.

Po sneženem polju se bliža temna postava. Trudna noga se vdira v sneg, dviga se, stopi nalahko in nadaljuje pot v mrzlem, slepljivem metežu, ki pada in pada.

Pred sključenim, od mraza se tresočim človekom se prikažejo luči, ki žarijo iz temnih stavb. Zdijo se mu kot svetli biseri, kot zvezde, ki se plamteče svetlikajo na nebu, kot vrelci sreče, do katerih človek dospe z zaprtimi očmi, gnan od nevidne Usode.

»Vendarle!« vzklikne. S palico obtolče kepo snega z bukovega štora, ki moli poleg leskovega grma iz bele odeje, ter se vsede z vzdihom: »Vendarle! Dom, mati, oče... Bratci! Ah, imel bom nego, hrano, topli kotiček... in ljubezen staršev, bratcev in sestra... Pa... koliko časa se že nismo videli? Joj, dolgo, dolgo... 35. smo odšli... Afrika, Abesinija... Vrgli so nas v klanje, klati smo morali ljudi, ki nam niso nič žalega storili...

Ljudi, ki so imeli srce kot mi, ljudi, ki so imeli očeta, mater, sestre, bratce... Nato Albanija... In znova Afrika. Bitke, samo bitke! Padali smo, umirali smo, trpeli smo za narod, za rod, ki nas je zatiral, za narod, ki je zapiral in mučil naše ljudi, za državo, ki je na naših kosteh gradila svojo moč... In nato polom, beg... Tavanje po gozdovih, kot tolovaji... Strah in obup... Ah,... pa smo tu! Kako presenečenje, kako veselje bo doma ob mojem prihodu... po tolikem času... Tema je, mraz tudi. Bratca in sestrica že spijo... Kaj pa dela oče? Čita!... Pa mati? Šiva! Oh, kako gorim od želje, da bi jih videl!...« Fant vstane, si še tesneje ovije raztrgano ovijačo krog glave in stopi dalje. S travnika dospe na gmajno, z gmajne pa preko suhega grmičevja na cesto, ki se vije ledena skozi snežene poljane. A komaj naredi nekaj korakov po ledenem kamenju, se dvigne iz smrečja ostri »halt«, nato pa odjekne v noč salva brzostrelke in se, spojena z bolestnim krikom sence, ki se zgrudi v sneg kraj ceste, izgubi v dolino.

Štirje nemški policisti v kožuhih in krznatih čepicah so privlekli v Lebanovo vežo fanta, ovitega v raztrgano, temno vojaško suknjo. Noge je imel ovite v zelene cape, kodrasti, plavi lasje so mu padali preko krvavega čela na omadeževano ovijač.

»Frau Leban!« se zadere policist na gospodinjo, ki je prišla iz kuhinje, namenjena v sobo »to žival moramo pustiti v vaši izbi. Dalje moramo! Bandit je. Pihnili smo ga pri Kofolču. Kmalu bo crknil. Dovolite!« Privlekli so truplo v izbo, ga zvalili v kot in odšli. Lebanovka je zdrvela po moža v sobo. Nato pa je odšla v kuhinjo, natočila v korec mlačne vode, vzela iz skrinje brisačo in pohitela v izbo. Tam je uzrla moža Boštjana, ki je klečal pri ranjencu in strmel v umazan, krvav obraz.

Lebanovka se je ustavila, nato se je približala, namočila krpo v vodo in otrla kri z zmučenega obraza. A mahoma je pobledela. Razprostrla je roke, ozrla se je v moža, bolestno kriknila in objela... umirajočega sina. Odprl je oči, jih uprl v objokan materin obraz, vzdihnil s trudom: »Oče,... mama!«, se krčevito vzdignil in zastrmel v strop...

Iz Kosovda pa je odmeval glas lisjaka...

Zato pa svetujemo gojiteljem perutnine kakor tudi živinorejcem sploh, da imajo pri rokah vedno nekoliko železne galice, ki ima v današnjih dragih časih tudi to prednost, da ni draga (1 kg okoli 20 lir).

Cene našega tednika

S pričujočo številko prinašamo cene za »Soški tednik« ki stopijo z današnjim dnem v veljavo:

Posamezni izvod stane 6 lir, 4 jugolire, 2 din.
Četrtletna naročnina 70 lir;
polletna 140 lir;
letna 280 lir.

Naš šah v letu 1946

V letu 1946. je dosegel slovenski, prav tako pa tudi jugoslovanski šah na vseh področjih velike uspehe. Predvsem se je z naslonitvijo na fizkulturo od maja dalje organizacijsko utrdil ter s tem pridobil ono potrebno osnovo, na kateri se bo mogel šele v vsakem pogledu razvijati množično.

Na najvišjih fizkulturnih forumih odmerjajo šahu vseskozi pravilno pozornost. Pri tem velja poudariti, da smo šahisti slej ko prej toliko samokritični, da si ne domišljamo, da se ves svet vrti okrog šaha. Toda vse kulturne države, posebno pa v Sovjetski zvezi, posvečajo šahu znatno pozornost in podporo. Naše ljudske oblasti in ostale množične organizacije ne zaostajajo za njimi in je zanimivo, da se je v Sloveniji šah najprej naslonil na četrti, terene in kulturno prosvetne krožke, tako velik je bil razmah šaha med vsemi sloji, pa tudi potrebna neka organizacijska oblika. Zdaj je v tem pogledu red in šah naj se nenehno širi in dviga dalje.

V novem letu stoji pred šahovskim odborom Slovenije, pred okrožnimi in poznejšimi okrajnimi šahovskimi odbori podrobno organizacijsko delo, da zajamejo še vse ostale šahovske sekcije, pomagajo ustanoviti nove in da izvedejo verifikacijo. Posebno pozornost bo treba posvetiti tudi mladini in sindikatom, kjer je šah močno razširjen, bilo pa je v preteklem letu premalo šahovske povezave in sistematičnega dela, kljub mnogim medsebojnim srečanjem. Že prve dni novega leta storjeni koraki napovedujejo izboljšanje.

Ponovno je bilo rečeno, da veljajo za šah vsi pogoji za množično širjenje in da ga nedvomno že doživlja. Cenimo, da je v Sloveniji po različnih sekcijah in krožkih organizirano kakih dva tisoč šahistov, toda to utegne biti komaj četrtina vseh slovenskih šahistov, tako da je Slovenija po številu sorazmerno prva republika v Jugoslaviji. Kljub velikim težavam se šah lepo razvija tudi na Primorskem, posebno po tekmovanju v Ajdovščini. — Resno vzgojno sredstvo je postal šah v JA in so med 25.000 tekmovalci tudi Slovenci dosegli lepe uspehe. Šah mora še bolj prodreti na deželo in v sindikate, kjer naj se izvede prvenstvo posameznikov in moštev. Tudi mladinski šah je treba močneje povezati. Kljub drugim, mnogo večjim nalogam bodo mladinske organizacije posvetile šahu gotovo več trajne brige.

V splošnem je slovenski šah po moči in uspehih na drugem mestu. Slovenski mojstri so lani nastopali nepopolni in so trije zasedli 3. -- 4., 6. in 8. -- 11 mesto. Dva mojstra sta napačno igrala na balkaniadi, kjer si je jugoslovansko moštvo priborilo prvenstvo. V inozemstvu je nastopal edino dr. Vidmar na velikem turnirju v Groningenu, vendar sta lepši uspeh dosegla dr. Trifunović in Gligorić v Pragi. Po kvaliteti je slovenski šah nekoliko nazadoval, to se pravi, da so ga leta popolnega molka huje zadela. Vendar mu stalno, čeprav počasno dviganje skoro obeta še lepših uspehov.

Teoretični tečaj za šahiste v Gorici

V torek, dne 18. t. m., ob 7. uri zvečer se prične v restavraciji Central, Korzo Verdi, teoretični tečaj za šahiste začetnike. Tečaj prirejuje goriški šahovski klub v okviru tromesečnega prosvetnega tekmovanja SPZ goriškega okrožja. Vabljeni so vsi, ki se želijo temeljito seznaniti z lepo šahovsko igro.

O vsestranskem pomenu šaha ni vredno izgubljati preveč besedi. Kultura naroda se meri tudi po stopnji razvoja šahovske umetnosti.

Gojitev resnega šahovskega udejstvovanja pripomore k samovzgoji posameznika, ker navaja k premišljenemu, načrtnemu mišljenju in vodi s tem k disciplinirnemu obvladanju in pravilnemu usmerjevanju egocentrične in egoistične čustvene sfere človeka. Odnos do bližnjega postane plemenit in tovariški ne samo na omejenem šahovskem polju, marveč tudi v življenju. Ker življenje je borba in šahovska igra je omejen izraz te neskončne borbe.

Plemenita šahovska igra naj postane splošna ljudska igra slovenskega naroda. Posebno mladina je vabljena in poklicana, da se udeleži v čim večjem številu šahovskega tečaja in da odločilno zaorje v šahovsko ledino na Goriškem.

RAZGLAS

Na podlagi zakonov z dne 28. novembra 1938 št. 2138 in 24. septembra 1940 št. 1949 ter nadaljnih določil za izenačenje agrarnih prispevkov se obvešča, da so na razpolago in vpogled v občinski pisarni tekom zaporednih petih dni počenši od 12. februarja t. l. sledeči izpiski za izenačenja agrarnih prispevkov:

1) Izpisek (glavni) za leto 1947.

2) Naknadni izpiski za leta 1944, 1945 in 1946.

Izpiski so vsakomur na razpolago, ki jih hoče pregledati.

Znesek, vpisan v breme posameznega plačealca, bo plačan v treh obrokih, ki bodo zapadli, skupaj z direktnimi davki, katerih prvi obrok zapade dne 10. aprila 1947.

Dana je možnost prizadetim, da vložijo priziv (rekurz), na navadnem papirju, na Predsednika Goriškega področja tekom 180 dni po zadnji objavi izpiska, in sicer za vpis prispevkov, ki so sporni, dvakrat vpisani in za materielne pogreške.

Iz sedeža občinskega urada, dne 11. 2. 1947.

Občinski Predsednik:
Dr. Stecchina.

Dodatne nakaznice za delavce
(Marec-junij 1947.)

Prvega marca pride v poštev nova štirimesečna dodatna nakaznica za težke in jako težke delavce.

Da pa se ne zamudi izdaja imenovanih in da delavci ne izgubijo pravico do dodatka kruha in testenin - riža zaradi zakasnele predložitve objav, se sporoča vsem delodajalcem, da morajo poslati imenovane objave tekom 18. t. m. Prehranjevalnemu uradu občine, kjer tvrdka deluje.

Te objave, v katerih bodo obsegani po abecednem redu vsi delavci, tudi ako ne bivajoči v občini dela, morajo imeti vse predpisane podatke, morajo biti sestavljene v dveh izvodih in sicer za težke in jako težke delavce.

Oseba, pooblaščena od tvrdke za dvignjenje dodatnih nakaznic, bo morala predložiti Prehranjevalnemu uradu navadne nakaznice vseh onih delavcev, za katere so bile vložene prošnje (objave) za dodatek.

Istočasno opozarjamo vse delodajalce, da morajo sporočiti Prehranjevalnemu uradu vse spremembe v delavski skupini (to je v skupini, ki uživa živilski dodatek) odslovitev od dela ali premeščenje v druge delavske skupine, ki nimajo pravice do dodatka. Kakor hitro pa izgubijo delavci pravico do dodatka, morajo izročiti dodatne nakaznice Prehranjevalnemu uradu.

OBVESTILO

Goriški okrožni odsek za prehrano javlja, da se je začela izjemna delitev sladkorja in testenin od strani »Delavske zbornice«.

Ravnotako bodo prejeli bolniki in delavci dodatek testenin, riža, sladkorja in masti.

Dne 12. t. m. se je začela delitev kondenziranega in izhlapljenega mleka v mestu in okolici.

DAROVI

Ob priliki svatbe tov. Podgornik Pavline in tov. Plahuta Ivana z Vogrskega so svatje darovali lir 3.350 za politične aretirance.

Mladina iz Loga Čezsoškega je darovala svoj prostovoljni prispevek 300 lir za fond »Primorskega dnevnika«.

Drobne novice

* Pred senatom Vrhovnega sodišča LR Hrvatske je pričela razprava proti bivšemu šefu gozdarskega odseka »Elpoha« v Zagrebu ing. Dragutinu Sumilamoviću in bivšemu manipulantu »Elpoha« v Bosanskem Novem Petru Rajkoviću. Obtoženi odgovarjajo zaradi saboterskega dela, neizpolnjevanja postavljenih nalog, razsipanja in ropanja ljudskega denarja v tehničnem in upravnem poslovanju gozdarskega oddelka »Elpoha«.

* Gojenci Vinarske in sadjarske šole v Mariboru so sklenili, da bodo vsi sodelovali na gradnji mladinske proge Šamac - Sarajevo.

* Prva skupina naših izseljencev iz Kanala bo odšla iz Montreala 1. aprila. Ti izseljenci -- gozdarski in rudarski delavci - so zbrali pol milijona dolarjev za nakup strojev in orodja za delo v domovini.

Naš Gorica kliče,
boj še ni končan.
Tu so žive priče:
v kribih se dela dan!

Planinci, prijatelji, znanci, pridite na

PLANINSKI PLES

danes, v soboto zvečer, 15. februarja 1947, v dvorano Sport centra. Vhod iz Orzonijeve ulice.

Dvignite vabila v kavarni Bratuž danes med 15. 19. uro, ali pa pri vhodu na veselični prostor.

Geslo večera: Obnova požganih planinskih koč!

Saj enkrat čin, čin - o, sajenkrat čin, čin vabi in poje s planin

SPD Gorica

* V bivši Jugoslaviji je bilo v prometu do 4000 zdravil, tako imenovanih specialitet. Jugoslavija je plačevala okrog 150 milijonov din na leto za uvožena zdravila. Sklicana je bila konferenca naših strokovnjakov, ki so ugotovili, katera zdravila so res potrebna glede na sodobno stopnjo znanosti. Izločili so veliko večino »specialitet«, tako da je ostalo le 150 preparatov, ki so se izkazali nujno potrebni. Nedavno so bile nacionalizirane vse farmacevtske tovarne. Kmalu bodo oskrbljene s potrebnimi surovinami in izdelovale bodo v glavnem vsa zdravila tako, da se bodo uvažali le zelo redki preparati.

* Znani tržaški zavarovalnici »Assicurazioni Generali« in »Riunione Adriatica di Sicurtà« sta sklenili, da preneseta svoj sedež v Rim, odnosno v Milan. Značilno je to, da sta bila oba občna zbora, ki sta sprejela zgornje sklepe, sklicana na isti dan in da je bil njen zaključek objavljen v skupnem poročilu. To je pač znak, da gre za dogovorjeno akcijo italijanskega velekapitala, ki se je polastil obeh zavarovalnic v času italijanske zasedbe in ki skuša zdaj, očividno v sporazumu z italijansko vlado, čim bolj učinkovito zaščititi svoje interese

* Na državnem posestvu v Belju (osiješko okrožje) je zaposlenih okrog 7000 poklicnih kmetijskih delavcev. Delavci so vzorno obdelali zemljo. Razen mesečne plače so imeli vsak po oral zemlje za svojo uporabo ter so pridelali precej koruze. Obvezali so se, da bodo zbrali sami med seboj okrog 20 vagonov koruze in jo oddali odkupnemu podjetju. Že prvi dan so zbrali nad 8000 kg koruze.

* V Črni gori so sezidali lani številna moderna kmetijska poslopja. Zidali so predvsem na posestvih državnih ustanov v Nikšiću pri živinorejskem zavodu, v Titogradu na državnem posestvu in v istem kraju ter v Nikšiću, kjer so sezidali poslopja za kmetijske stroje postaje.

* Mornariško ministrstvo Združenih držav Amerike gradi na račun Kitajske veliko pomorsko oporišče v Tsingtau.

* Delavci usnjarne v Slovenjgradcu so izdelali specialni jermen za kemično tovarno v Mostah. Jermen je dolg 19.20 metra, širok 0.60 m, debel 20 mm, težak je 235 kg. Poprej so slične jermene uvažali iz Nemčije ali Italije.

Največ zaslug imata tehnični vodja tov. Lovro Rogelj in mojster tov. Polde Štolcer, ki sta vodila vsa dela.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAŽ
Za list odgovarja ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: Gorica, Korzo Roosevelt, 33/II. — Izdaja lista je odobrena od A. I. S.
Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici — Najemnik: „Primorski dnevnik"

ANTON JUG
SOLKAN pri GORICI
TELEFON - SOLKAN ŠTEVILKA 6
TRGOVINA JESTVIN
NA DEBELO IN DROBNO

VIPAVSKA VINARSKA ZADRUGA
PODRUŽNICA V GORICI
ulica Sv. Gabrijela štev. 7
Ima v zalogi pristna domača vina — briška, vipavska in kraški teran.
Velika izbira vermuta, marsale in raznih likerjev.
Gostilničarji, trgovci — poslužujte se domače tvrdke!

BARVARNA
Kupuje po najvišjih cenah surove kože kun, lisic, jazbecov, mačk itd.

COMENSE
Vodja: LIANO ALDO
GORICA - Pred škotijo, 7
KRZNA ZA OPREME IN OBŠIVE

KRZNARSTVO
Strojenje kož divjih živali
Prvovrstno barvanje usnjenih plaščev